

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Досліджено проблематику організаційно-правового забезпечення економічної безпеки підприємництва в контексті національної безпеки держави. Проаналізовано законодавство, виявлено фрагментарність нормативної основи та відсутність цілісної моделі правового захисту підприємницької діяльності як критичного елемента безпеки. Обґрунтовано необхідність оновлення підходів до економічної безпеки в умовах воєнного стану, цифровізації та глобальних ризиків. Висвітлено значення адміністративного права як базової інституційної форми врегулювання державного впливу на сферу безпеки бізнесу. Досліджено економічну безпеку підприємництва як невід'ємну складову національної безпеки України.

Ключові слова: економічна безпека, підприємництво, національна безпека, адміністративне право, правове регулювання, державна політика, публічне адміністрування.

Bezzubov Dmytro. Economic security of entrepreneurship as a component of the national security of Ukraine

The article examines the issues of organizational and legal support for the economic security of entrepreneurship in the context of national security of the state. The current legislation is analyzed, the fragmentation of the regulatory framework and the absence of a holistic model of legal protection of entrepreneurial activity as a critical element of security are revealed. The need to update approaches to economic security in the conditions of martial law, digitalization and global risks is substantiated. The importance of administrative law as a basic institutional form of regulating state influence on the sphere of business security is highlighted. The economic security of entrepreneurship is studied as an integral component of the national security of Ukraine.

Key words: economic security, entrepreneurship, national security, administrative law, legal regulation, state policy, public administration.

Постановка проблеми. У сучасних умовах повномасштабної війни та економічної турбулентності питання економічної безпеки підприємництва набуває системного характеру. Це вже не лише окремих елемент економічної політики, а й складова національної безпеки, яка повинна отримати належне місце в структурі адміністративного права. Адже саме ця галузь права покликана забезпечити інституційно-правову модель державного впливу, контроль, координацію та реагування на загрози, які постають перед підприємницьким середовищем. Особливого значення набуває формування нормативно закріплених принципів безпеки підприємницької діяльності, як-от: принцип превентивності, принцип ризикоорієнтованості, принцип пропорційності та принцип субсидіарності. Вказані принципи повинні бути імplementовані в адміністративно-правові процедури регулювання, контролю та нагляду за сферою бізнесу. Їх відсутність або декларативність у практичній площині зумовлює порушення публічного інтересу, дисбаланс між контролем і свободою господарювання, а також зниження довіри до інститутів державної влади.

Аналіз останніх досліджень. Науковий доробок вітчизняних правників, зокрема Авер'янова В.Б., Армаш Н.О., Битяка Ю.П., Додіна Є.В., Котюка В.І. та інших учених свідчить про глибоке розуміння проблем публічного управління, водночас виявляє недостатню інтеграцію категорії економічної безпеки підприємництва у парадигму національної безпеки та адміністративного права як провідної галузі права.

Мета статті – сформулювати концептуальні засади організаційно-правового забезпечення економічної безпеки підприємництва як інституційно впорядкованої складової системи національної безпеки України та визначити місце адміністративного права в цьому процесі.

Виклад основного матеріалу. Адміністративне право України як провідна галузь регулює суспільні відносини в усіх сферах суспільного життя, в тому числі в сфері економіки країни. З позиції сучасного стану державотворення та війни на території України, що була спричинена вторгненням військ РФ, економіка виступає одним із головних плацдармів стійкості держави та суспільства. Ключовим базисом економіки є підприємництво, тому забезпечення економічної безпеки підприємницької діяль-

ності є частиною економічної безпеки країни та національної безпеки зокрема.

Архітектура економічної безпеки підприємництва в системі національної безпеки – це цілісна структура взаємопов'язаних елементів і механізмів, що забезпечують ефективний захист, стійкий розвиток та мінімізацію ризиків підприємницької діяльності як невід'ємної складової національної безпеки.

До цієї архітектури належать: нормативно-правові елементи (конституційні гарантії, профільні закони, підзаконні акти), які формують правове поле безпеки бізнесу; інституційні елементи (державні та недержавні органи, міжвідомчі координаційні органи, професійні асоціації), що реалізують контроль, моніторинг, превенцію та реагування на загрози; організаційно-процедурні елементи (адміністративні процедури ліцензування, реєстрації, перевірок, адміністративне оскарження), які впорядковують взаємодію бізнесу й влади; функціональні елементи (методи ризик-менеджменту, розподіл компетенцій, механізми стимулювання та підтримки), що визначають алгоритми виявлення, оцінки та нейтралізації економічних загроз; інформаційно-технологічні елементи (цифрові платформи моніторингу, єдині реєстри, аналітичні системи), які забезпечують оперативний обмін даними та ухвалення рішень у режимі реального часу.

Разом вони формують адміністративно-правову архітектуру, здатну не лише реагувати на кризи, а й активно попереджати економічні загрози, створюючи передбачуване та безпечне середовище для підприємництва на рівні національної безпеки.

Конституція України не оперує прямо категорією «економічна безпека підприємництва», натомість у ч. 4 ст. 42 закріплено право держави на захист конкуренції, недопущення монополізму, а отже, зобов'язання гарантувати безпечне середовище для економічної діяльності. Закон України «Про національну безпеку України» визначає економічну безпеку як складову національної, але не деталізує механізми її реалізації на рівні підприємницького середовища [1].

Водночас у межах адміністративного права розкривається потенціал формування спеціалізованого підгалузевого інституту безпеки підприємництва. Він має включати механізми: перший механізм структурно-страховий, тобто страхування інф-

раструктурних і кіберризиків як особлива форма організаційно-правових механізмів захисту підприємницької діяльності, яка полягає у попередньому фінансовому плануванні та відшкодуванні збитків, що виникають у результаті пошкодження критичних об'єктів, систем логістики, зв'язку, IT-інфраструктури, енергозабезпечення або внаслідок несанкціонованих втручань у цифрові мережі та сервіси підприємства. Ці ризики підлягають кваліфікації як загрози критичного характеру, оскільки їх реалізація може не лише порушити безперервність господарського процесу, а й мати масовий системний ефект для національної економіки та безпеки як елементу адміністративно-правового регулювання.

З погляду адміністративного права, страхування таких ризиків щодо забезпечення економічної безпеки підприємництва є інструментом публічно-приватного партнерства [2]. Держава в собі органів публічного адміністрування може (і повинна) створити правову рамку для: компенсацій збитків малому та середньому бізнесу в разі знищення інфраструктури (підприємств, складів, транспорту), підтримки страхових програм через фінансові гарантії, субсидії, податкові пільги тощо та запровадити обов'язкові поліси страхування для визначених категорій бізнесу в періоди воєнного або надзвичайного стану.

Страхування інфраструктурних та кіберризиків є системною передумовою економічної стійкості підприємництва. Його адміністративно-правове регулювання повинно бути частиною національної безпекової політики, а також включати інституційну, процедурну та фінансову підтримку з боку держави. Без цього неможливо забезпечити ефективну модель превентивного захисту бізнесу як об'єкта публічного інтересу.

Другий механізм – податковий або фінансовий, тобто створення пільгового податкового середовища для підприємств у прифронтових зонах як система правових, фіскальних та інституційних механізмів, спрямованих на мінімізацію податкового навантаження на суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність в умовах підвищених воєнних та безпекових ризиків.

Сутність цього явища полягає у нормативному закріпленні виняткових (особливих) умов оподаткування, спрямованих на стимулювання економічної активності, збереження робочих місць,

реінвестування прибутку та відновлення критичної бізнес-інфраструктури.

На сучасному етапі розвитку держави пільгові режими визначаються такими джерелами: Податковий кодекс України (ПКУ), зокрема статті щодо особливостей адміністрування податків у період воєнного стану, закони «Про правовий режим воєнного стану» та «Про національну безпеку України» (у частині підтримки економічної стійкості) [3], постанови Кабінету Міністрів України та накази ДПС про механізми відтермінування сплати, звільнення від податків і зборів, що підтверджуються довідками військових адміністрацій. У контексті адміністративного права, формування пільгового податкового середовища реалізується через такі механізми: адміністративні процедури підтвердження статусу прифронтового суб'єкта у формі видачі довідок про розташування/евакуацію/пошкодження від ВЦА, військових адміністрацій або ДСНС; регуляторні рішення органів виконавчої влади (Кабінету Міністрів України, Мінфіну, ДПС), встановлення переліків населених пунктів, що підпадають під пільги, обґрунтування бюджетних компенсацій; застосування принципу субсидіарності в адмініструванні пільг через делегування повноважень щодо прийняття первинних рішень органам місцевого самоврядування у межах правового режиму воєнного стану, право на адміністративне оскарження, тобто у разі відмови у застосуванні пільг суб'єкт господарювання має право звертатися до ДПС, Міністерства фінансів або загального суду.

Пільгове податкове середовище має функціональне значення для забезпечення економічної складової безпеки підприємництва і є інструментом стабілізації підприємницької діяльності у зоні ризику, формою соціально-економічної відповідальності держави за підтримку бізнесу та фінансовою компенсацією втрат, пов'язаних із примусовим простоем або знищенням майна.

Наявність юридично оформлених механізмів податкової підтримки підприємництва в прифронтових зонах – це показник не лише державної турботи, а й інституційної зрілості системи публічного управління. Подальше вдосконалення цих механізмів потребує узгодження з принципами публічного адміністрування, прозорості, субсидіарності й ризикоорієнтованості.

Третій механізм має переважно соціальне значення і є механізмом суспільної взаємодії, тобто публічно-приватної взаємодії для

забезпечення фізичної безпеки об'єктів бізнесу. Публічно-приватна взаємодія – це форма співпраці органів публічної влади із суб'єктами господарювання та об'єднаннями підприємців, яка здійснюється з метою забезпечення захисту життя, здоров'я персоналу та збереження матеріальних активів і критичної інфраструктури, а також запобігання або мінімізації збитків від фізичних загроз у вигляді терористичних актів, диверсій, воєнних дій, мародерства, пожеж тощо.

У цьому контексті така взаємодія реалізується в інституціонально-правовому полі адміністративного права, оскільки передбачає публічно-владну координацію, правове регулювання, стандартизацію та контроль.

У межах адміністративно-правової доктрини, зокрема за В.Б. Авер'яновим, публічно-приватна взаємодія розглядається як одна з форм реалізації функції державного управління через партнерство, що поєднує такі елементи, як делегування (окремих повноважень приватним суб'єктам); контрактне адміністрування (державно-приватні договори) та одночасно адміністративне забезпечення безпеки (допуск до участі в охороні, спільне патрулювання тощо) [2].

Основні форми реалізації безпеки підприємництва в контексті адміністративного права - це структуровані способи публічно-правового впливу, які використовують уповноважені органи влади для створення й підтримки безпечного середовища господарської діяльності.

Договірне партнерство в забезпеченні економічної безпеки підприємництва за концепцією забезпечення національної безпеки – це інтегроване правове явище, що полягає у добровільному укладенні між державними органами (або уповноваженими ними організаціями) та підприємницькими суб'єктами договорів про співробітництво, спрямованих на спільне попередження, виявлення та нейтралізацію економічних ризиків [3].

Методами реалізації договірної партнерства виступають меморандуми між суб'єктами публічного адміністрування та бізнесом щодо спільної охорони об'єктів та договори про надання послуг охорони приватними структурами під контролем Національної поліції, пільгові умови розміщення підрозділів забезпечення безпеки на територіях логістичних чи виробничих центрів.

Спільне фінансування заходів безпеки при забезпеченні економічної безпеки підприємництва як юридична категорія фінансового права полягає в організації та реалізації механізму кооперації держави і бізнесу щодо залучення коштів як із публічних бюджетів, так і з приватних джерел суб'єктів господарювання для фінансування превентивних, моніторингових і захисних заходів, спрямованих на мінімізацію економічних ризиків та загроз.

Основна мета спільного фінансування в аспекті економічної безпеки підприємництва – це створення стабільного фінансового механізму для реалізації заходів із захисту підприємництва, який поєднує можливості державно-бюджетних ресурсів із потенціалом приватних інвестицій, забезпечуючи стійку і передбачувану систему економічної безпеки [5].

Основні аспекти такого фінансування є кошти підприємств спеціальних та резервних фондів, за рахунок яких, наприклад, створюються укриття, системи відеоспостереження, проводиться закупка резервних електрогенераторів. З іншої сторони доцільним є запровадити та нормативно закріпити компенсаційну частину таким підприємствам зі сторони органів місцевого самоврядування, які можуть долучитися до частини витрат у рамках програм підтримки малого бізнесу (наприклад, Е-збитки) або для підприємств оборонного комплексу створити державні програми не тільки компенсацій, а й оперативного відновлення (з основною метою продовження випуску продукції навіть в екстремальних умовах).

Стандартизація і допуск до спеціальних режимів у системі забезпечення економічної безпеки підприємництва – інтегральна адміністративно-правова категорія, що поєднує два взаємопов'язані механізми стандартизації: встановлення державними органами єдиних технічних, якісних і процедурних вимог (національних та гармонізованих із міжнародними стандартами), обов'язкових для всіх учасників ринку, та механізм організаційного забезпечення.

У контексті економічної безпеки це забезпечує якісні економічні переваги через уніфікацію процесів виробництва і послуг, знижуючи ризик технічних несправностей і шахрайства, передбачуваність і порівнянність якості, що мінімізує інформаційні дисбаланси між суб'єктами господарювання, скорочення адміністративних бар'єрів через впровадження чітких критеріїв оцінки відповідності та допуск до спеціальних режимів як процедура,

за якою підприємство, що відповідає встановленим стандартам, отримує право на користування спеціальними правовими режимами (наприклад, режимом вільної економічної зони, спрощеним митним чи податковим режимом, режимом критичної інфраструктури). Це дозволяє: підвищити інвестиційну привабливість за рахунок пільг і преференцій; ефективніше протидіяти ризикам, оскільки особливі режими часто супроводжуються додатковим наглядом і сервісною підтримкою, прискорити відновлення після кризових ситуацій завдяки спрощеним процедурам відновлення діяльності.

Разом ці форми створюють комплексний правовий механізм, який не тільки встановлює єдині рамки функціонування підприємства, а й дає змогу кращим суб'єктам оперативної адаптуватися до зовнішніх загроз, використовуючи спеціальні інструменти державної підтримки та захисту. Державні адміністрації видають дозволи або затверджують плани фізичного захисту об'єктів критичної інфраструктури та впроваджують єдині стандарти фізичної безпеки (наприклад, охоронні алгоритми, маршрути евакуації, технічні характеристики сховищ), розроблені у співпраці з бізнесом [6].

Спільні навчання та тренінги в аспекті забезпечення економічної безпеки підприємництва – це системні освітньо-практичні заходи, що організуються за ініціативи або за участі державних органів, асоціацій бізнесу та інших зацікавлених сторін із метою підвищення спроможності суб'єктів господарювання до виявлення, аналізу й нейтралізації економічних ризиків та загроз.

Ключові характеристики цієї форми – це багатосторонній формат, коли у тренінгах беруть участь представники держструктур (контролюючих органів, служби безпеки, правоохоронців), бізнес-асоціацій, юридичних і консалтингових компаній та забезпечується обмін досвідом між державними службовцями й практиками підприємництва. Це сценарне моделювання через розігрування реальних або умовних кризових ситуацій (кіберінциденти, фінансові шахрайства, форс-мажори в логістиці), відпрацювання послідовності дій, процедур обміну інформацією та прийняття рішень за участі всіх зацікавлених сторін. Інтерактивні методи: проведення аналізу бізнес-кейсів; рольові ігри, симуляційні тренінги; «мозкові штурми» й панельні дискусії з експертами з ризик-менеджменту.

Компетентнісний підхід як навчальна програма включає в себе блоки з права економічної безпеки, адміністрування ризиків, процедури адміністративного реагування; підвищення навичок використання цифрових інструментів моніторингу та аналітики. Оцінка результатів і сертифікація: кожне навчання супроводжується тестуванням і оцінюванням практичних навичок і в результаті учасники отримують свідоцтва або сертифікати, які визнають їхню спроможність проводити внутрішні аудити безпеки підприємницьких структур.

Превентивна спрямованість, тобто акцент на ранньому виявленні слабких місць у системах внутрішнього контролю підприємства та формування культури безпеки як запоруки стійкості бізнесу навіть за настання кризових викликів, загроз і небезпек різного походження.

Разом ці елементи роблять спільні навчання та тренінги невід'ємною складовою архітектури економічної безпеки підприємництва, що забезпечує злагоджену взаємодію державно-правових і бізнес-структур та підвищує адаптивність вітчизняного бізнесу до внутрішніх і зовнішніх загроз.

Адміністративно-правове значення забезпечення економічної безпеки підприємництва в контексті національної безпеки – це сукупність правових засад, інститутів і процедур публічного управління, що закріплені в адміністративно-правових нормах і спрямовані на гарантування стійкості, ефективності й захищеності господарської діяльності як невід'ємного елемента національної економічної безпеки.

Публічно-приватна взаємодія у сфері фізичної безпеки – не лише практика в публічному адмініструванні, а й напрям нормативного регулювання: потребує уніфікації підходів у межах законів «Про публічно-приватне партнерство» та «Про національну безпеку України»; має бути відображена у спеціальних підзаконних актах уряду щодо мінімальних стандартів фізичного захисту суб'єктів підприємництва; повинна підпадати під контроль та звітність відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» через впровадження програм забезпечення безпеки на місцях.

Умови війни довели, що жодна система фізичної безпеки бізнесу не буде ефективною без скоординованої взаємодії з державою.

Публічно-приватне партнерство у сфері охорони підприємницьких об'єктів повинно бути не винятком, а обов'язковим компонентом державної політики безпеки. Його адміністративно-правова регламентація має стати пріоритетом при модернізації сектора безпеки бізнесу.

Четвертий механізм – організаційна діяльність органів виконавчої влади через нормативну підтримку релокації бізнесу. Релокація бізнесу – це тимчасове або постійне переміщення підприємств, виробничих потужностей, логістичних центрів, офісів або персоналу з небезпечної території (зона бойових дій, окуповані, потенційно загрозливі регіони) у більш безпечні регіони країни, з метою збереження активів, контрагентів, виробничих циклів та економічної життєздатності. Нормативна підтримка релокації – комплекс адміністративно-правових та бюджетно-фінансових заходів, що спрямовані на: спрощення процедур переміщення підприємств, забезпечення державних або муніципальних гарантій збереження власності, надання пільг і субсидій на відновлення діяльності на новому місці, координацію процесу на рівні публічної адміністрації.

У цьому контексті релокація виступає предметом адміністративного регулювання, адже потребує управлінського втручання, процедурного забезпечення, контролю, моніторингу [7].

Станом на 2025 рік нормативна база включає: Постанову КМУ № 305 від 25.03.2022 «Про реалізацію експериментального проєкту з релокації підприємств із територій, де ведуться бойові дії»; накази Міністерства економіки України, якими визначаються алгоритми подачі заявок, перелік безпечних регіонів, критерії відбору; розпорядження військових адміністрацій щодо надання виробничих площ, складів, логістичної допомоги; положення Бюджетного кодексу України щодо фінансування через резервні фонди.

Релокація бізнесу як не лише антикризова тактика, а й системний інструмент забезпечення економічної безпеки та стійкості держави. Її ефективність напряму залежить від адміністративно-правової моделі підтримки: наявності чітких процедур, прозорих умов, міжінституційної координації та нормативного забезпечення. Україна потребує інтегрованої доктрини переміщення бізнесу, яка включатиме як організаційно-правові, так і бюджетно-фінансові компоненти в межах адміністративного права.

І останній, п'ятий механізм – інституційне забезпечення економічної безпеки підприємництва шляхом адміністративно-правової імплементації принципів безпеки підприємництва як елементів good governance (належного врядування).

У контексті економічної безпеки підприємництва good governance означає створення таких умов правового середовища, за яких підприємницька діяльність є захищеною, передбачуваною, регульованою за справедливими та пропорційними критеріями.

Принципи безпеки підприємницької діяльності (превентивність, ризикоорієнтованість, субсидіарність, пропорційність), які є частиною теорії та практики економічної безпеки, повністю відповідають базовим постулатам good governance. Їх адміністративно-правова імплементація означає включення до: а) нормативної структури через закріплення принципів безпеки в актах прямої дії: наприклад, в базовому нормативному акті Законі України «Про економічну безпеку підприємництва», положеннях Цивільного та Податкового кодексів, спеціальних актах у сфері публічного управління; встановлення чітких процедур оцінки ризиків у діяльності контролюючих органів; б) процедурної парадигми: інтеграція принципів безпеки у процедури планування перевірок, видання дозволів, сертифікації, реагування на інциденти; запровадження регуляторних оцінок впливу на безпеку бізнесу (ex ante – ex post аналіз); в) контрольно-наглядові механізми: створення незалежних або публічно-партнерських структур для моніторингу безпеки підприємницького середовища; розробка індикаторів адміністративної ефективності, пов'язаних із виявленням і запобіганням загрозам.

Принципи безпеки підприємництва, впроваджені в правові норми та управлінські процедури, становлять фундаментальні індикатори належного врядування в економічній сфері. Їх адміністративно-правова імплементація гарантує довіру до державних інституцій; створює передбачуване регуляторне середовище; формує інфраструктуру правового захисту підприємництва як об'єкта публічного інтересу.

В умовах трансформації публічного управління та воєнного стану належне врядування через безпекові принципи має стати визначальним вектором правотворчості та адміністрування.

У цьому контексті ключовими є такі принципи адміністративно-правового забезпечення безпеки підприємницької діяльності:

принцип превентивності, який передбачає виявлення та усунення потенційних загроз ще до їх реалізації, створення систем раннього попередження, прогнозування ризиків; принцип ризик орієнтованості, що вимагає концентрації ресурсів та нагляду на об'єктах із підвищеним рівнем ризику, дозволяє ефективно розподіляти державні зусилля із забезпечення екологічної безпеки; принцип пропорційності, що забезпечує баланс між заходами втручання держави й необхідністю захисту публічних інтересів без надмірного обмеження свободи підприємництва; принцип субсидиарності фактично вказує на потребу вирішувати питання безпеки на найближчому до бізнесу рівні, з максимальним залученням професійних об'єднань, професійних спілок та інших локальних структур.

Імплементація зазначених принципів у законодавство та практику адміністративного врядування сприятиме побудові ефективної моделі превентивного, гнучкого і прозорого забезпечення безпеки підприємництва. Саме тому, є актуальною нормативне закріплення позицій економічної безпеки підприємницької діяльності в чинному законодавстві, а теорія правового проблеми забезпечення економічної безпеки підприємництва і законодавчих аспектів загальної безпеки підприємництва потребують подальших досліджень.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Економічна безпека підприємництва повинна розглядатися не як суто економічна категорія, а як функціональна деталь публічного управління у сфері національної безпеки, нормативно закріплена засобами адміністративного права. Її організаційно-правове забезпечення має включати не лише захист прав підприємців, а й гарантії виживання, відновлення та розвитку бізнесу в умовах системних загроз. Необхідні розроблення спеціального законодавчого акта у формі Закону України «Про економічну безпеку підприємництва», інтегрованого з положеннями Закону «Про національну безпеку України», Стратегії економічної безпеки, Концепції розвитку малого і середнього підприємництва, а також інституціоналізація цього напрямку в межах адміністративного права, з обов'язковою нормативною деталізацією базових принципів правового захисту підприємництва від загроз та небезпек.

Основними пропозиціями щодо подальших досліджень даної тематики є на рівні теорії посилення наукової складової досліджень проблеми економічної безпеки підприємництва через

міждисциплінарні підходи та формування наукового напрямку у вигляді наукової школи, а на практичному рівні подання пропозицій щодо формулювання нової теми науково-дослідної роботи в системі Національної академії наук України за даною тематикою із залученням науковців суміжних галузей, таких як соціологія, економіка, філософія.

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Авер'янов В. Б. Адміністративне право і органи виконавчої влади: монографія / за ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юридична думка, 2001. 368 с.
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
4. Банк Р.О., Крегул Ю.І. Безпека підприємницької діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. Київ: КНТЕУ, 2015. 240 с.
5. Моторний В.Д. Економічна безпека підприємництва: теорія і практика: монографія. Київ: КНЕУ, 2017. 312 с.
6. Святош В.П. Управління економічною безпекою підприємства: навч. посіб. Луцьк: Луцький інститут розвитку людини університету «Україна» імені Лесі Українки, 2018. 286 с.
7. Якубовський І.Ф. Забезпечення економічної безпеки: концепції, методи, механізми: монографія. Харків: Харківський Національний Університет імені В.Н. Каразіна, 2014. 348 с.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141.
2. Averianov V. B. Teoriia administratyvnoho prava: monohrafiia / za red. V. B. Averianova. Kyiv: Yurydychna. dumka, 2004. 368 s.
3. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2018. № 31. ST/ 241 3.
4. Bank R.O., Krehul Yu.I. Bezpeka pidpriemnytskoi diialnosti v Ukraini: administratyvno-pravovyi aspekt : monohrafiia. Kyiv: KNTEU, 2015. 240 s.
5. Motornyi V.D. Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva: teoriia i praktyka: monohrafiia. Kyiv: KNEU, 2017. 312 s.
6. Sviatosh V.P. Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva: navch. posib. Lutsk: Lutskyi instytut rozvytku liudyny universytetu «Ukraina» imeni Lesi Ukrainky, 2018. 286 s.
7. Yakubovskiy I.F. Zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky: kontseptsii, metody, mekhanizmy : monohrafiia. Kharkiv: Kharkivskii Natsionalnyi Universytet imeni V.N. Karazina, 2014. 348 s.

Bezzubov Dmytro. Economic security of entrepreneurship as a component of the national security of Ukraine

The article examines the issues of organizational and legal support for the economic security of entrepreneurship in the context of national security of the

state. The current legislation is analyzed, the fragmentation of the regulatory framework and the absence of a holistic model of legal protection of entrepreneurial activity as a critical element of security are revealed. The need to update approaches to economic security in the conditions of martial law, digitalization and global risks is substantiated. The importance of administrative law as a basic institutional form of regulating state influence on the sphere of business security is highlighted.

The article also examines the economic security of entrepreneurship as an integral component of the national security of Ukraine. The object of analysis is social relations related to the prevention, minimization and neutralization of economic risks in the process of economic activity. The subject is the mechanisms of public legal regulation that direct the adaptation of business to modern challenges in the sphere of security.

The role of the entrepreneurial sphere in the system of national security is comprehensively outlined and key administrative and legal instruments that ensure its sustainable development are identified. In accordance with the goal, the following tasks were set: to classify threats and vulnerabilities of entrepreneurship; to characterize the principles of forming state policy on economic security of business; to analyze the regulatory framework and institutional architecture of state control; to develop recommendations for optimizing prevention and risk response procedures.

The methodology used a systematic approach, methods of comparative analysis, risk-oriented modeling and formal legal interpretation. The materials of official statistics, legislative acts of Ukraine, scientific publications on economic, administrative and constitutional law were used.

The analysis shows that in recent years the state has been actively improving the regulatory framework in terms of fiscal security, licensing and certification, however, there is still fragmentation of regulation and excessive discretion of regulatory bodies. In particular, the lack of a unified risk management procedure in state supervision reduces the efficiency of responding to cyber threats, energy shocks, and administrative and legal challenges in transport infrastructure.

It is recommended to develop public-private partnerships in cyber defense projects, create digital platforms for exchanging threat data, and introduce certification of enterprise security services according to unified criteria.

The results obtained justify the need for a comprehensive approach to the economic security of entrepreneurship as a basic element of national security, combining administrative, legal, organizational, and technological support for the stability of the state in the conditions of turbulence in the global economy.

Key words: economic security, entrepreneurship, national security, administrative law, legal regulation, state policy, public administration.